

SVIDs sammanfattning:
Utvärderingen av designsatsningen "Design som utvecklingskraft" 2003-2005

”Min slutsats är att de påtagliga – och mätbara – effekterna av satsningen har varit så stora att de mer än väl motiverat de ekonomiska insatserna. Det har från statens sida helt enkelt varit en mycket god investering – det är vad alla beräkningar visar”

Ulla Johansson, docent
Ekonomihögskolan Växjö universitet

Innehåll

Tidigare undersökningar kring design och lönsamhet	4
Utvärdering av Växjö Universitet	4
SVIDs utmaningar för framtiden	6
De nationella projektens innehåll	6
Mer information om projekten inom Design som utvecklingskraft	8

Utvärdering Design som utvecklingskraft

I december 2002 presenterade SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign och Svensk Form ett förslag till ett nationellt program, "Design som utvecklingskraft för näringsliv och offentlig verksamhet". Resultatet av förslaget till handlingsprogram blev en nationell satsning på design som under åren 2003-2005 totalt inbegripit 498 företag, 66 kommuner och kommunala bolag samt 150 designer. Utvärderingen utförd av Växjö universitet visar att satsningen har varit en god statlig investering.

I februari 2003 beviljade Näringsdepartementet medel för att påbörja ett antal nationella projekt och regionala insatser utifrån förslaget. I satsningen har tio nationella designprojekt genomförts - nio projekt för näringslivsutveckling som drivits av SVID samt Designåret 2005, som Svensk Form ansvarat för. Designårssatsningen utvärderas separat. Resultaten visar i korthet:

- 150 nya jobb har hittills skapats eller är planerade som en direkt följd av Design som utvecklingskraft.
- Företagens omsättningsökning, som kan relateras direkt till design, uppgår till 300 miljoner kronor per år.
- Tio procent av projekten är så lyckade att de ekonomiskt motiverar hela satsningen på Design som utvecklingskraft.
- Två tredjedelar av företagen kommer att öka sin designanvändning i framtiden.

Design som utvecklingskraft, en utvärdering av
designsatsning 2003-2005
(Växjö University Press), finns att beställa
på SVIDs webbplats, www.svid.se

Mer information

Claes Frössén
Marknads- och kommunikationsansvarig
SVID
Tel: 0705-36 73 23, claes.frossen@svid.se

Ulla Johansson
Docent
Ekonomihögskolan, Växjö Universitet
Tel: 0707-73 14 93, ulla.johansson@ehv.vxu.se

Nationella och internationella undersökningar kring design och lönsamhet

Under de senaste åren har en rad internationella undersökningar genomförts vars syfte har varit att visa på ekonomiska samband mellan designinvesteringar och ekonomiskt resultat. I USA har Julie Hertenstein och Marjorie Platt i en studie av 93 amerikanska företag visat på flera starka samband mellan hur designintensiva företagen var och hur detta påverkade finansiella mått och aktievärde.

Börsutvecklingen för 166 brittiska företag som bedömdes vara designledande överträffade övriga noterade bolag.
Källa: British Design Council, *The Impact of Design on Stock Market Performance*.

I Storbritannien har British Design Council löpande följt börsutvecklingen hos en rad brittiska företag på Londonbörsens FTSE100-lista. I en omfattande studie genomförd under åren 1994 till 2003 fann man att börskursen hos 166 designintensiva företag generellt överträffade övriga företag. De företag som satsade på design visade sig även bättre stå emot kurssvängningar.

Nationellt genomförde SVID och Teknikföretagen kring årsskiftet 2003/2004 en undersökning bland 1308 slumpvis utvalda företag med fler än 20 anställda. Syftet var att kartlägga svenska företags erfarenheter av och attityder till design. Resultatet visade bl. a följande:

- 75 % av de tillfrågade företagen köper designtjänster.
- Cirka 45 % av företagen håller i varierande hög grad med om påståendet att ”vi som företag konkurrerar till stor del med hjälp av design”.
- 72 % av de tillfrågade anser att kraven på design ökar, och då främst från kunderna.

SVID och Teknikföretagens gemensamma undersökning *Svenska företag om design - attityder, lönsamhet och designmognad* finns att ladda ned på www.svid.se

Utvärdering av Växjö Universitet

Parallellt med att Design som Utvecklingskraft inleddes under 2003, startade SVID arbetet med att finna en oberoende utvärderare av satsningen. Valet föll på Ekonomihögskolan vid Växjö universitet och docent Ulla Johansson.

Utvärderaren har valt en modell som inbegriper olika utvärderingsstrategier:

0. Enkel analys av måluppfyllnadsgraden för de av SVID operationaliserade målen.
1. Studiebesök, enskilda intervjuer och fokusgrupper för ett urval av de olika projekten.
2. Enkäter till medverkande företag och organisationer.
3. Enkäter till medverkande designkonsulter.
4. Analys av satsningen utifrån ett ”riskkapitalperspektiv”.
5. Partiell implementeringsutvärdering.

Resultat i korthet

- 150 nya jobb har skapats eller planeras som en direkt följd av Design som utvecklingskraft.
- Företagens omsättningsökning, som kan relateras direkt till design, uppgår till 300 miljoner kronor.

Fler resultat sid. 5

- Tio procent av projekten är så lyckade att de ekonomiskt motiverar hela satsningen på Design som utvecklingskraft.
- Två tredjedelar av företagen kommer att öka sin designanvändning i framtiden.

150 nya jobb i projektens kölvatten

I relation till omsättningsökningen ställdes frågan om nya arbetstillfällen. Företagen uppgav att de redan anställt 55 personer och att de planerade att anställa sammanlagt 91-95 personer. I den grupp där företagen uppgett att designsatsningen varit nödvändig handlar det om 12 företag som redan anställt 44 personer och som planerar att tillsätta ytterligare 43 tjänster. 150 nya jobb skapas som en direkt följd av Design som utvecklingskraft.

Design som utvecklingskraft har varit en lönsam satsning för företagen

Flera företag som deltog i undersökningen har redan ökat eller räknar inom en snar framtid med att öka sin omsättning som en direkt konsekvens av designarbetet. Sammantaget ger detta en omsättningsökning med 300 miljoner kronor i företagen – en ökning som är direkt relaterad till Design som utvecklingskraft.

I de företag som uppgav att designarbetet var direkt nödvändigt för omsättningsökningen blir siffran ungefär 200 miljoner kronor.

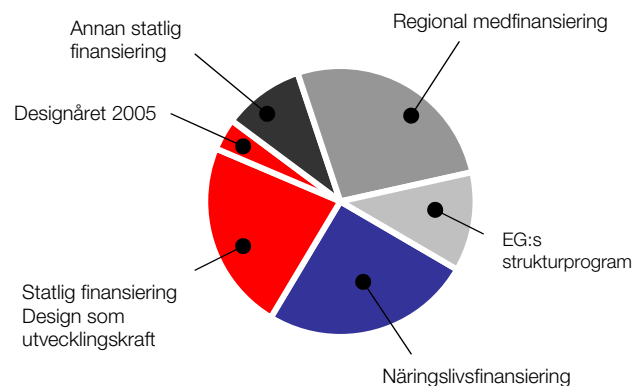
I de fall där designinslaget varit en del har företagen fått uppskatta storleken på ökad omsättning och sedan har denna viktats mot den generella ökningen. Omsättningsökningen blir då 100 miljoner kronor.

Om man lyfter upp dessa siffror till alla de företag och projekt som medverkat i Design som utvecklingskraft kommer man fram till en ökad omsättning på mellan 444 och 745 miljoner SEK.

Statens satsade medel har växlats upp flerfaldigt

Näringsdepartementet satsade totalt 51 miljoner SEK i Design som utvecklingskraft och ytterligare nio miljoner SEK på Designåret. Genom nätverken av projekt och företag och samfinansiering från både näringsliv och

Finansiering Design som utvecklingskraft

offentlig sektor skapades en mängd projekt med olika karaktär. Tio procent av projekten var så lyckade att de ekonomiskt motiverar hela satsningen. De inlagda medlen flerfaldigt växlats upp. Med andra ord kan man säga att statens finansiering i detta fall fungerat som ett framgångsrikt riskkapital.

Framtidsutsikter

Många tillfrågade företag menade att de ändrat inställningen till design och dess möjligheter att bidra till innovation och utveckling. Två tredjedelar av företagen uppgav att de kommer att öka sin designanvändning i framtiden. Vid genomförandet fick utvärderaren många uppgifter som inte kunnat användas i sammanställningen. Med dem i ryggen menar hon att resultaten snarare är underskattade än överskattade. Vid en uppföljande undersökning om några år tror Ulla Johansson att de positiva resultaten kommer att överträffa resultatet av utvärderingen.

Slutsatser

De tre projekt som anses vara mest lyckade vid tiden för undersökningen rör sig över stora områden inom industri och utbildning. Fordonsindustrin är Sveriges största exportindustri med exportvärden på 145 miljarder SEK per år och har 140 000 anställda. Projektet Fordonsleverantörers konkurrenskraft står för mer än hälften av den sammantagna omsättningsökningen i utvärderingen. I en industri som brottas med konkurrensen från andra länder och en snabbt växande global marknad blir detta en viktig indikation för framtiden. Har fordonsindustrin råd att inte jobba aktivt och professionellt med design?

Detsamma gäller aluminium, plast, pappers- och massaindustrierna. Projektet Förpackningen som värdeskapare är komplicerat då det rör sig över flera olika, vanligtvis skilda industrier. En samlad förpackningsindustri finns inte, men alla de ovannämnda industrierna arbetar med förpackningar. Ett fortsatt nätverksarbete på området uppskattas av de medverkande företagen som själva går in med ytterligare medel för att fortsätta arbetet som startats i och med Design som utvecklingskraft. Bara aluminium, pappers- och massaindustrin har i Sverige tillsammans mer än 80 000 anställda. För de traditionella industrierna är det en utmaning och en nödvändig framtidsväg att hitta nya sätt att arbeta med materialen och produkterna. Nya vägar, där design är en, som räddar jobb som kanske annars skulle gå förlorade med den ökade konkurrensen från andra länder.

Sommardesignkontoren samlar studenter med olika inriktning, lärare och företag till unika möten. Studenterna får en fot in i yrkeslivet, handledarna får arbeta konkret med att utveckla sin pedagogik anpassat till företagets behov och företagen får med minskade ekonomiska risker möjlighet att pröva nya vägar för utveckling och överlevnad. Många företag förvånas över de effekter som arbetet med studenterna ger vilket ofta resulterar i en nytändning och ökad innovationsgrad.

I Sverige utbildar vi idag dubbelt så många designstudenter som för fem år sedan. De behövs inom industrin men det är en lång väg för industrin att förstå behovet av dem och möjligheterna ökat designarbete ger. Sommar-designkontoren är ett sätt att forcera den processen.

SVIDs utmaningar för framtiden

Att tio procent av företagen motiverar hela satsningen på Design som utvecklingskraft är en bra siffra för SVID. Syftet med projektet var att gå in i branscher med låg kunskap och erfarenhet av design. Nu har vi facit i hand. Vi ser med tydlighet vilka områden som i första hand ska prioriteras och vilka som behöver mer tid och ett anpassat arbete för att nå positiva resultat. Vi ser också hur väl projekten slagit ut. Det ger oss ny kraft i vårt fortsatta arbete.

Utvärderingen visade att designernas roll inte blivit så stor som vi önskade. Att företag börjar arbeta aktivt med design är ett första viktigt steg men för SVID är den framtida utmaningen att få in professionella designer i företagen för att stärka deras position i olika branscher. Att de satsade medlen varit en god affär för staten har vi nu svart på vitt. SVIDs arbete ligger nu i att få företagen att satsa för framtiden. Med resultaten av statens investeringar i hand är vi övertygade om att företagen ser möjligheterna med ett konsekvent designarbete. Ett arbete som skapar fler jobb, räddar de som annars kunnat gå förlorade, blir en del av industriernas överlevnad och ökar vår position som exportland.

De nationella projektens innehåll 2003-2005

Utifrån ett antal prioriterade områden skapades nio näringslivsprojekt som utgjorde grunden för Design som utvecklingskraft. Dessutom skapades förutsättningar för ett intensifierat regionalt arbete under projektnamnet Regional utveckling, där SVIDs sju region- och lokalkontor samt 15 samarbetskontor bedrivit regionala designprojekt.

Rökdykarmask för Malmö Brandkår.
Design: Zenit Design Group.

Anställda och företag i god form

Vad händer när de som utför produktionen görs delaktiga i designprocessen? I projektet har designer i nära samarbete med de anställda i ett 40-tal företag och organisationer genom utbildningar och workshops skapat förslag till förbättringar av produkter, miljöer och tjänster. Projektet har även resulterat i ett antal designkoncept som marknadsintroduceras inom en snar framtid. Några exempel är en rökdykarmask för Malmö Brandkår och en postvagn för Malmö Post.

Design för entreprenörskap

Samverkan mellan teknik, ekonomi och design blir allt viktigare för att design skall bli en medveten del i företagens affärsstrategier. I projektet har totalt 1 750 personer deltagit vid seminarier och på utbildningar. En viktig del i projektet har varit det CD-baserade utbildningsverktyget DiA, Design i Affärsutveckling.

Strukturdesign har inom projektet Design för export av medicinsk teknik, arbetat med Likos patientlyftar.

Design för export av medicinsk teknik

Sverige har en lång tradition av framgångsrika medicintekniska företag, som tillsammans omsätter 15 miljarder SEK. I projektet har nio företag arbetat med designer i olika utvecklingsprojekt. Ett antal produkter har redan lanserats, fler förväntas nå marknaden inom ett antal år.

Design för små och stora samhällen

I tider av stora kommunala förändringar, med utflyttning och svårigheter att attrahera nya företag, krävs nya inslag i kommunernas överlevnads- och tillväxtstrategier. Utifrån ett designperspektiv har en rad kommuner, däribland Orsa och Låxa, analyserats med fokus på hur kommunerna kommunicerar med invånarna och omvärlden.

Framtidens tidning, ett delprojekt inom Design för tjänster. Design: Propeller.

Design för tjänster

I projektet har syftet varit att genom designerns förmåga till helhetsanalyser, visualiseringar och kreativitet utveckla företag och organisationers tjänsteerbjudande. Totalt sju delprojekt har ingått, däribland Länsförsäkringar som tillsammans med Transformator Produktidentitet utvecklat nya applikationer för Länsförsäkringars webbplats. Ett annat exempel är konceptet för framtidens tidning, ett samarbete mellan Tidningsutgivarna, Högskolan i Halmstad och designkonsulten Propeller.

Fordonsleverantörers konkurrenskraft

Den svenska fordonsindustrin är en av Sveriges viktigaste branscher med 140 000 anställda. I projektet har syftet varit att genom design stärka konkurrenskraften bland underleverantörerna, vars framtid till stor del styrs av ökad global konkurrens. Ett drygt 40-tal företag har medverkat i projektet och tillsammans med designkonsulter utvecklat såväl produkter som designkoncept och övergripande profil. Projektet har genomförts med ProDesign/Chalmers och Västra Götalands Regionen i nära samarbete med Fordons Komponent Gruppen.

Cliff Design & Development har utvecklat nya designkoncept för Highland Motors.

Förpackningen som värdeskapare

I projektet har Designstudio Värmland skapat en neutral plattform där förpackningsbranschens aktörer, från reklambyråer och designer till materialtillverkare och varumärkesägare, samverkat i syfte att utveckla nya och innovativa förpackningslösningar. I projektets utställningar, seminarier och arrangemang har drygt 13 000 personer deltagit. Dessutom har utvecklingsprojekt som projektet resulterat i fört samman drygt 300 företag inom förpackningsutveckling, detaljhandel varumärkesägande industri med studenter, forskare industridesigner och grafisk design. Designstudio Värmland drivs med Region Värmland som huvudman.

Förpackningskoncept för Göteborgsbaserade Krusells. Design: Hampf Industrial Design.

Sommardesignkontoret

I Sommar-designkontoret arbetar studenter under sju sommarveckor tillsammans med små- och medelstora företag, kommuner och organisationer i uppdragsbaserade projekt. Uppdragen sker utifrån tre designområden: Produkter, tjänster eller positionering. Under åren 2003-2005 har 49 Sommar-designkontor genomförts runt om i landet, med totalt 336 uppdrag och 300 studenter.

Akutmottagningen på Lindesbergs Lasarett utvecklades med hjälp av studenterna på Sommar-designkontoret i Hällefors 2005.

Utemiljön – Design för den lärande skolan

Hur kan barn göras mer delaktiga i produktutvecklingsprocesser? Syftet med projektet var att designern skulle fungera som handledare vid utvecklandet av nya lek- och aktivitetsanläggningar. Projektet har även arbetat med BarnBra, en kvalitetsstämpel som bjuder in företag att utveckla nya produkter, verksamheter och tjänster i syfte att öka företagets konkurrenskraft. Totalt fyra kommuner och 26 företag har varit inblandade i projektet som drivits i samarbete med Miljöresurs Linné.

Regional utveckling

Jämte de nio nationella projekten har Design som utvecklingskraft även inbegripit delar av SVIDs regionala verksamhet, med sju region- och lokalkontor samt 15 samarbetskontor. Genom rådgivning, information och utvecklingsprojekt har SVID bidragit till att öka designmedvetenheten hos ett stort antal företag och organisationer. Arbetet har bedrivits i samverkan med bland annat ALMI, företagsorganisationer, IUC, högskolor, regionförbund, länsstyrelser, landsting och kommuner.

Mer information om projekten inom Design som utvecklingskraft

I magasinet Design2010 har SVID samlat en rad framgångshistorier sprungna ur designsatsningen. Läs bland annat om hur Göteborgsbaserade Movimento med stor framgång arbetade med professionella designern för både produktutveckling och grafisk profil. Läs också om hur Sommar-designkontoret i Hällefors utvecklade akut-mottagningen på Lindesbergs Lasarett.

Design2010 finns att ladda ner på www.svid.se

